

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PERIODICALS
March 26, 1998

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

KETVIRTADIENIS — THURSDAY, KOVAS — MARCH 26, 1998

Nr. 60

Pertvarkoma Lietuvos vyriausybė

**Buvęs premjeras sutiko
tapti sveikatos apsaugos
ministru**

Vilnius, kovo 25 d. (BNS) — Seimo LDDP frakcijos narys Mindaugas Stankevičius trečiadienį pranešė prezidentui Valdui Adamkui sutinkąs tapti sveikatos apsaugos ministru pertvarkomojoje vyriausybėje.

Po susitikimo su prezidentu M. Stankevičius žurnalistams sakė atsisakyti Seimo nario įgaliojimo, jei bus paskirtas ministru, bei nutraukęs ryšius su LDDP. Šį sprendimą jis paaiškino „noru išlikti padoriu“ ir teigė, jog „koligos Seime jaustųsi nekaip, jei aš ten būčiau, ir jie negalėtų kritikuoti ministerijos darbo“.

Paklaustas, ar jam nėra sunku eiti į vyriausybę iš opozicinės frakcijos gretų, M. Stankevičius teigė nematęs daug skirtumų tarp dabartinio kabineto ir ankstesnės LDDP vyriausybės socialinės apsaugos ir sveikatos apsaugos programų. Jis sakė daugiau nei prieš metus nebalsavęs prieš dabartinio premjero Gedimino Vagnoriaus programą, o susilaikęs.

Paklaustas, kaip jaučiasi, būdamas „bandomuoju triušiu“, M. Stankevičius sakė buvęs „ne mažesniu triušiu“, kai 1996 metais sutiko vadovauti tuometinei LDDP vyriausybei.

M. Stankevičius atsisakė numatyti savo pirmuosius veiksmus tapus ministru, paaiškinęs, jog jam reikia „savaitės ar dviejų“, kad susipažintų su ministerija. „Svarbiausias tikslas — pastatyti draudiminės medicinos vežimą į vėžes“, sakė jis. M. Stankevičius sakė nemokysiąs chirurgų operuoti, nes ministerijos funkcijos yra vadyba ir administracija.

M. Stankevičius Vyriausiajam rinkimų komisijai (VRK) įteikė pareiškimą dėl atsistatydinimo iš Seimo narių, nors įstatymai nedraudžia parlamentarams būti ministrais. VRK penktadienį svarstys jo atsistatydinimo iš Seimo narių klausimą. VRK pirmininkas Zenonas Vaigauskas sakė, kad tai pirmas kartas, kai parlamentaras atsistatydino iš savo pareigų be rimtos priežasties.

M. Stankevičius į Seimą buvo išrinktas pagal LDDP sąrašą. Jam pasitraukus, jo vietą turėtų užimti dabartinis ambasadorius Kazachstane Virgilijus Bulovas, kuris buvo pirmasis nepatekęs į Seimą LDDP kandidatų sąrašą 1996-ųjų rinkimuose.

**Laikinas ministras
nežino savo likimo**

Švietimo ir mokslo ministras, krikščionis demokratas Zigmas Zinkevičius prieš susitikdamas trečiadienį su prezidentu V. Adamkumi, teigė pasiryžęs dirbti naujojoje vyriausybėje, tačiau dar nežino, ar jam bus suteiktas toks pasiūlymas.

Po susitikimo jis žurnalistams teigė su valstybės vadovu apie tai nekalbėjęs, o tik informavo prezidentą apie ministerijos darbą ir tvirtino, kad Lietuvos vadovas buvo „labai vienašališkai“ informuotas.

Ministras sakė nepritariąs galimai švietimo ir mokslo ministerijos sujungimui su Kultūros ministerija. Pasak Z.

Zinkevičiaus, ministerijų sujungimas sutrukdėtų dabar vykdomai švietimo reformai. Prezidentas V. Adamkus trečiadienį taip pat priėmė laikinąjį Statybos ir urbanistikos ministrą, centristą Algį Čapliką, kuris naujojoje vyriausybėje bus Aplinkos apsaugos ministru.

Aplinkos ministerija po reformos perims ir dabartinės Statybos ir urbanistikos ministerijos funkcijas. Dabartinis Aplinkos apsaugos ministras Imantas Lazdinis greičiausiai bus paskirtas Aplinkos apsaugos ministerijos viceministru.

**Parlamento vadovas
nepatenkintas
„eksperimentais“**

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis „politiniu premjero eksperimentu“ pavadino Gedimino Vagnoriaus siūlymą sveikatos apsaugos ministru paskirti 1996 m. LDDP vyriausybės vadovą ir Seimo LDDP frakcijos narį Mindaugą Stankevičių.

„Kaip aš dabar buvau informuotas, jis atsirado labai greitai — per dvi-tris dienas“, teigė V. Landsbergis, sakymas, kad šis siūlymas jam nebuvo žinomas. „Manau, kad tai premjero eksperimentas — ir politinis, ir dalykinis“, pridūrė jis.

Konservatorių vadovas pažymėjo, kad jei M. Stankevičius ir taps ministru, tai neieš, kad ši vyriausybė ima vykdyti LDDP ar nepartinę politiką. Jis nesirijo vertinti M. Stankevičiaus sugebėjimų vadovauti Sveikatos apsaugos ministerijai, bet spėjo, kad sveikatos reformos politika neturėtų keistis.

Komentuodamas tai, kad premjeras neteikia Europos reikalų ministrės Laimos Andrikienės kandidatūros, Seimo pirmininkas teigė, kad lieka neužimta vieta. L. Andrikienės kandidatūra neįtraukta į ministrų sąrašą, kurį trečiadienį premjeras turėtų pateikti tvirtinti prezidentui Valdui Adamkui. Vyriausybės vadovas delsia, kol bus pateiktos galutinės prokuratūros išvados dėl L. Andrikienės vaidmens Kauno incidente prieš dvi savaites, per kurį žuvo žmogus.

**LDDP atstovas
vyriausybėje reikštų
santarvės įgyvendinimą**

Lietuvos Centro sąjungos pirmininkas ir Seimo vicepirmininkas Romualdas Ozolas pasiūlymą vyriausybės nariu paskirti LDDP frakcijos narį pavadino „aukštos klasės“ premjero Gedimino Vagnoriaus sprendimu. R. Ozolo nuomone, visiškai natūralu, kad premjeras, siekdamas geresnio vyriausybės ir prezidento bendradarbiavimo ir santarvės idėjos įgyvendinimo, iš postą pasiūlė opozicijos atstovą.

Buvusį LDDP 1996 m. vyriausybės premjerą Mindaugą Stankevičių centrinių vadovų vertina, kaip labai autišką klasės vadybininką.

Centro sąjunga be vieno savo turimo ministro tikisi naujojoje vyriausybėje turėti sveikatos apsaugos, ūkio švietimo ir mokslo bei teisingumo viceministrus.

Kovo 25 dieną Baltarusijos, Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrai — (iš kairės) Ivan Antonovič, Algirdas Saudargas ir Valdis Birkavs — po susitarimo dėl valstybinių sienų sankirtos taškų paženklavimo tvarkos paspaudė vienas kitam rankas.

Pasirašyta Lietuvos- Baltarusijos-Latvijos sienų sankirtos sutartis

Vilnius, kovo 25 d. (BNS) — Lietuva ir Baltarusija trečiadienį sutarė pasirašyti sutartį dėl nelegaliai atvykusių asmenų grąžinimo (readmisijos), dėl kurios ilgai prieštaravo Rusija, sakė Baltarusijos UR ministras Ivan Antonovič, kalbėdamas Vilniuje po susitikimo su Lietuvos UR ministru Algirdu Saudargu.

„Šiandien, svarstydami šią problemą su A. Saudargu, mes susitarėme paspartinti dvišalės sutarties dėl readmisijos pasirašymą. Mes tuo užsiimsime aktyviau ir, manau, sutartį pasirašysime netolimo ateityje“, sakė I. Antonovič. „Neatmetame galimybių, kad vėliau prie sutarties bus pakviesta prisijungti ir Rusija, nes be jos readmisija gerai neįvyks“, pridūrė jis.

Aukštas Lietuvos URM pa-

reigūnas patvirtino, kad pasiektą pažangą derantis dėl nelegalių emigrantų grąžinimo sutarties.

„Nebūtina laukti, kol bus tam pasirengusios visos trys valstybės. Pasirengusios dvi — pasirašome. Mes keičiame savo požiūrį“, sakė Baltarusijos UR ministras.

„Tai sutartis, kuri turi plėstis, nes mus užplūsta migracijos srautai iš valstybių, kur neišsena darbo jėgos ir „laisvų rankų“ šaltiniai — Pakistanas, Indija, Kinija“, teigė I. Antonovič.

Iki šiol Lietuvos diplomatai laikėsi nuomonės, kad pasirašyti senokai parengtos sutarties Minskui neleido Maskva, baimindamasi, kad visi nuo Lietuvos pasienio grąžinami nelegaliai atsidurs Rusijoje.

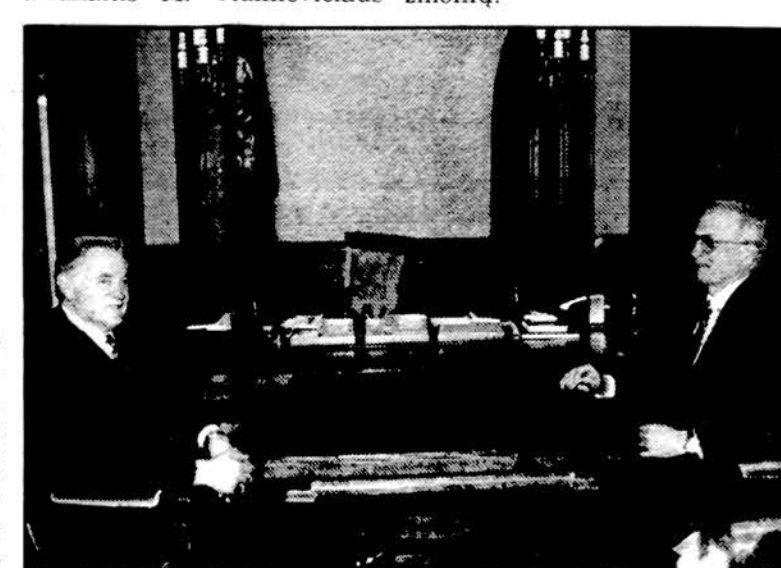
Baltarusijos ministras tvirtino nematęs valstybių santykiuose „skausmingų“ klausimų, o tik „nesureguliuotus darbo aspektus“, kurių „nebijom svarstyti“.

Trečiadienį Lietuvos ir Baltarusijos UR ministrai ir jų kolega iš Latvijos Valdis Birkavs pasirašė trijų valstybių sienos sankirtos sutartį.

grupei. Moka anglų, rusų ir prancūzų kalbas. Stažavosi arba dalyvavo įvairiuose projektuose JAV, Didžiojoje Britanijoje, Vokietijoje, Belgijoje, Danijoje, Norvegijoje, Švedijoje, Suomijoje, Vengrijoje.

**Konservatoriai nebeturi
kompetentingų žmonių**

Seimo Socialdemokratų frakcijos narys Vytenis Andriukaitis M. Stankevičiaus

Susitikimu su buvusiu ministru pirmininku, siūlomu kandidatu į dabartinės vyriausybės vadovo postą, Mindaugu Stankevičiumi (dešinėje), kovo 25 dieną prezidentas Valdas Adamkus pradejo pokalbius su kandidatais į ministrus.

Būsimos ES narės tiki — Rusijos užsienio politika nesikeis

Bukareštas, kovo 24 d. (BNS) — Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis mano, kad pasikeitimus Rusijos vyriausybėje nulėmė prezidento Boris Jelcin pastangos sustiprinti ūkio reformas.

„Mes tikimės, kad jam pavyks įgyvendinti šį pozityvų siekį“, sakė Lietuvos Seimo pirmininkas antradienį spaudos konferencijoje Bukarešte, surengtoje pasibaigus Asocijuotų Europos Sąjungos valstybių parlamentų vadovų ir Europos parlamento prezidento susitikimui.

Dauguma kitų parlamentų pirmininkų išreiškė viltį, kad pasikeitimai Rusijos vyriausybėje neturės įtakos valstybės vidaus ir užsienio politikai.

Tai pabrėžė ir Europarlamento prezidento Jose Maria Gil-Robles, išreiškė viltį, kad nauja Rusijos vyriausybė nekeis užsienio politikos kurso.

Latvijos parlamento pirmininkas Alfredas Čepanis pabrėžė tikėjimą, kad permainos Rusijos vyriausybėje nepadarins įtakos Europos integracijai.

**Ekspremjero A. Šleževičiaus
byla perduota teismui**

Vilnius, kovo 24 d. (BNS) — Generalinė prokuratūra perdavė Vilniaus apygardos teismui 14 tomų ekspremjero Adolfo Šleževičiaus ir buvusio Lietuvos akcinio inovacinio banko (LAIB) vadovo Artūro Balkevičiaus baudžiamąją bylą, antradienį pranešė Generalinės prokuratūros atstovas spaudai.

Buvusiam vyriausybės vadovui A. Šleževičiui, kaltinamam piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi, byla iškelta 1996 m. sausį. 1995 metų pabaigoje jis atsiėmė savo indėlį LAIB, likus kelioms dienoms iki banko žlugimo.

Pernai Vilniaus apygardos, o vėliau ir Apeliacinis teismas nutarė, kad kaltintųjų sukauptos medžiagos nepakanka, ir grąžino bylą tardymui.

**Atsiveikinimas su ginklais —
„kaunietiška“**

Vilnius, kovo 23 d. (BNS) — Lietuvos laisvės sąjungos vadovas Vytautas Šustauskas, vadinamajai „geltonajai spaudai“ priskiriamas laikraščio „Europa“ redaktorius Jaroslavas Banevičius ir Būsimųjų benamių sąjungos vadovė Dangulė Mrazauskienė, nepaisydami nutarimo grąžinti savignai duotus ginklus, kuri praėjusią savaitę priėmė policijos generalinis komisaras Kęstutis Šalkauskas, nesirengia to padaryti.

J. Banevičius sakė komisaro sprendimo nevykdysiąs, nes jis yra neteisėtas. „Jokių ginklų laikymo ar naudojimosi taisyklių nepažeidžiau, todėl jo neatiduosiu — tegu kelia baudžiamąją bylą“, teigė jis, pridurdamas, jog jam „ant sprendimo nusispjaut“.

*** Lietuva ir Baltarusija
sieks kuo greičiau pasirašyti
susitarimą dėl Baltarusijos
krovininių tranzito per
Klaipėdos uostą. Abi valstybės
ketina paleisti traukinį, kuris
nuolat vaziuos maršrutu
Mukranas - Klaipėda - Minskas - Maskva.**

Spaudos konferencijoje parlamentų pirmininkai taip pat numatė savo valstybių įstojimą į Europos Sąjungą datą.

Vengrijos parlamento atstovai minėjo 2002-uosius, Slovėnijos — 2003 metus.

Estijos parlamento pirmininkas Toom Savi pažymėjo, kad Estija įstos tuomet, kai bus pasirodžiusi narystei. Patį procesą jis pavadino „integracijos maratono lenktynėmis“.

Latvijos parlamento vadovas A. Čepanis žadėjo, kad Latvija padarys viską, kad tai būtų pasiekta kuo greičiau.

Rumunijos Senato prezidentas Petre Roman mano, kad Asocijuotos valstybės į Europos Sąjungą gali įstoti greičiau nei po 6-10 metų, kaip atrodė dabar. Savo nuomonę jis pagrindė tuo, kad integracijos procesai yra labai dinamiški.

V. Landsbergis mano, kad jei pradės derybas kitąmet, Lietuva į Europos Sąjungą gali įstoti po 5-6 metų. Tačiau jis pažymėjo, kad jei Lietuva nebus pakviesta deryboms, ateitis nėra labai aiški.

Generalinė prokuratūra A. Šleževičiui pateikė naujų kaltinimų: dėl padarytos žalos Vilniaus bankui (apie 2,000 JAV dolerių), LAIB (daugiau nei 20,000 litų) ir dėl žalos valstybės interesams bei oficialaus dokumento suklaidojimo bei jo panaudojimo, užvaldant LAIB turtą (daugiau nei 3,000 litų).

Dėl piktnaudžiavimo pasitikėjimo ūkinėje veikloje taip pat kaltinamas ir tuometinis LAIB vadovas Artūras Balkevičius.

Įtariama, kad pasibaigus ekspremjero indėlio terminui banke, atgaline data buvo pasirašyta dar viena sutartis. Pagal ją A. Šleževičius gavo jam nepriklausančias palūkanas.

„kaunietiška“

J. Banevičius komisaro sprendimą laiko „spaudimu“ dėl jo laikraščio straipsnių apie „blogybės policijoje“. Radikaliosios Lietuvos laisvės sąjungos vadovas V. Šustauskas sakė ginklų atiduosiąs tik tuomet, jei jam bus skirta apsauga. „Dienos metu mane užpildinėja, daug langus, ginklas man būtinas“, teigė jis. Būsimųjų benamių sąjungos vadovė D. Mrazauskienė taip pat yra pareiškusi, kad ginklo neatiduos, nes bijo susidorojimo.

Kaip sakė Kauno viešosios policijos vyresnysis komisaras Alfonsas Tarasevičius, jei šie asmenys nepaklus įsakymui, bus įspėti, o vėliau jiems gali būti iškeltos baudžiamosios bylos dėl neteisėto ginklo laikymo.

KALENDORIUS

Kovo 26 d.: Feliksas, Kasijonas, Teklė, Vygantas, Gėla, Liudgardas.

Kovo 27 d.: Nikodemus, Rupertas, Lidija, Vinotas, Rūta.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

MIŠIOMIS PRISIMINTI
MIRUSIEJI

Praėjusių savaitgalį Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje buvo atnašaujamos mirusiųjų šv. Mišios už a.a. Igną Anužį, mirusį 1997 m. kovo 19 d. ir a.a. Eleną Ribinskienę-Kavaliauskienę, mirusią š.m. kovo 21 d. Mišios buvo aukojamos šv. Antano parapijos bažnyčioje už a.a. Emiliją Kutkienę.

REKOLEKCIJOS
ŠV. ANTANO
BAŽNYČIOJE

Šv. Antano parapijos bažnyčioje vieši svečiai iš Lietuvos — Šventosios šv. Mergelės Marijos Žvaigždės parapijos klebonas kun. Vidmantas Gričius. Rekolekcijos šv. Antano bažnyčioje prasidės ketvirtadienį, kovo 26 d., 12 val. vidurdienį. Penktadienį ir šeštadienį 12 val. vidurdienį ir baigsis sekmadienį 10:30 v.r. šv. Mišių metu. Mišios bus kun. Alfonso Babono 35 metų kunigystės sukakties intencija. Mišiose dalyvaus ir kiti kunigai: Jonas Staškus, Viktoras Kriščiūniūnas ir Kazimieras Butkus. Giedos šv. Antano parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Slizio. Rekolekcijas veda prel. Juozas Antanavičius.

PRIĖMIMO Į NATO
KLAUSIMO
SVARSTYMAS
SENATE

LB Detroito, LB Lansingo apylinkės ir Detroito Lietuvių Organizacijų centras įtakoją Michigan senatorius Spence Abraham ir Carl Levin įstaičius remti sen. Warner ir Moy-nahan pasiūlytas pataisas, svarstant Čekijos, Lenkijos ir Vengrijos priėmimą į NATO, pagal 1949 m. Protokolą. Svarstybos JAV Senate prasidėjo kovo 18 d. Kovo 19 dieną kalbėjo Michigan vyresnysis senatorius Carl Levin. Jis savo kalboje pasisakė už priėmimą į NATO šių trijų kraštų.

Kovo 19 dienos sesijoje, Senato vadas, sen. Lott nutraukė tolimesnės svarstybos NATO priėmimo klausimu, iki bus susitarta tuo pačiu metu svarstomos mokslui skiriamos pajamos. Senatorius Lott kovo 23 d. spaudos konferencijoje paaiškino, kad dėl prašymo kelių senatorių, norintų pasiūlyti pataisas, NATO prapleto klausimas bus atidėtas iki balandžio mėnesio galo. Lietuviai turės budėti, kad nebūtų priimta pataisa, uždanti Pabaltijo kraštams kelia į NATO.

Im

Vasario 16-tos minėjime St. Petersburg, FL, Lietuvių klube. Iš k. — pakaitininkas Vilijus Braženas ir Lietuvių klubo pirm. Antanas Gudonis. Nuotr. Elvyros Vodopalienės

ST. PETERSBURG, FL

VASARIO 16-JI
ST. PETERSBURGE

Vasario šešioliktosios minėjimui St. Petersburgas pasi-rinko šeštadienį, vasario 14-ją dieną. Minėjimas prasidėjo antrą valandą po pietų dalyviams pripildžius pilną Lietuvių klubo salę. Minėjimą pradėjo klubo pirmininkas Antanas Gudonis, pasveikindamas dalyvius ir pakviesdamas klubo chorą į sceną. Įnešamos R. Kalantos šaulių kuopos, jūrų šaulių kuopos ir vėjų vėliavos. Šv. Kazimiero misijos vadovas kun. Steponas Ropolas, OFM, sukalbą invokaciją. Choras sugiedojo JAV ir Lietuvos himnus. Prasidėjo sveikinimai. Pirmasis sveikina kongreso nario Bill Young atstovas George Kritikos. Kiek ilgesnį sveikinimo žodį taria Estijos organizacijų atstovas dr. Lutz. Pirmininkas pakvietė pagrindinį šios dienos kalbėtoją iš Floridos rytinio pakraščio, gerai pažįstamą kalbėtoją, visuomenininką — Vilijų Braženą. Savo kalboje prisimindamas didelį išeivių įnašą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo raidoje pridėjo, kad kova dar nepasibaigė, dar daug darbo reikia įdėti, kad tauta išsivaduo-tų iš 50 metų trukusios priespaudos. Anksčiau mūsų siekiai buvo aiškūs, aiškūs buvo mūsų priešai ir mūsų draugai. Padėtis dabar pakeitėsi. Dabar reikia daryti atranką, nustatyti kokie uždaviniai turi būti atlikti pirma ir kuriuos galima atidėti ateities. Vilijus Braženas, kad po penkiasdešimt metų mes visi esame gerokai pasikeitę. Lietuva jau ne ta, kokią palikome, ir mes patys jau nebe tie, kokie buvome išvykdami iš Lietuvos. Keičiasi ir mūsų veiksniai, ir jų programos, keičiasi ir lietuviški telkiniai. Ir pati Amerika jau nebe ta. Dabar vyrauja globalizmas. Pasidalijimas tarp partijų JAV nėra toks ryškus — abi jos siekia globalizmo. Vieną iš uždavinių Braženas nurodė reikala šviesti Lietuvos visuomenę, kad ji atskirtų melą nuo tiesos. Priedo, Lietuvos vyriausybė turi daug problemų savo uždavinių vykdyme, nes daugelyje sričių dar yra įsivertinę visokie nomenklatūros atstovai, kuriems daugiau rūpi savo ir savo draugų gerovė, o ne tautos gerovė. Be to, Lietuva susilaukia daugybės įvairiausių siūlymų ir patarimų iš įvairiausių tarptautinių organizacijų ir pavienių asmenų, kaip ji turėtų tvarkyti savo reikalus. Tie patarimai kartais prieštarauja vienas kitam, o vyriausybė tu-

Garbės svečiai Oakland County, Mich., respublikonų klubo metiniame pokylyje. Iš k. sėdi: Brooks Petterson - Oakland apskr. viršininkas, Michigano valstijos gubernatorius John Engler, senatorius Spencer Abraham ir jo žmona Jane, kongreso atstovas Joe Knollenberg ir jo žmona Sandie. Stovi — Jonas Urbanas - klubo pirmininkas, kun. Kent Clark, Michigano valstijos sekretore Candice Miller, Mich. valst. Vyriausio teismo teisėjas Clifford Taylor, Mich. Respublikonų partijos pirm. Betsy DeVos, Oakland apskr. Respublikonų pirm. Cathy Longo, Michigano Senato pirm. Dick Posthumus ir Michigano Atstovų rūmų vicepirm. Don Gustafson.

Nuotr. Jono Vaičiūno

ri juos išklausti. Tas labai trukdo sėkmingam darbui. Iškelęs Karaliaučiaus demilitarizavimo klausimą pastebėjo, kad tik mes čia išeivijoje, galime tą klausimą drąsiai kelti viešumon, Lietuvos vyriausybė turi labai atsargiai apie tai kalbėti. Patekti į NATO greitu laiku, jo nuomone, nėra vilties. Ir jei mes esame paliekami už durų, tai kam tas NATO mums reikalingas. Baigdamas priminė, kad turėtume susilaikyti nuo naujai išrinkto Lietuvos prezidento kritikos. JAV papročiu, duokime jam 100 dienų medaus mėnesį — lai apsipranta savo pozicijoje. O už Lietuvos ribų gyvenančių tautiečių pareiga yra visad remti Lietuvą.

Klubo pirmininkas Antanas Gudonis, padėkojęs prelegentui už gražią kalbą ir patarimus, pakvietė šaulius ir vėčius išnešti vėliavas ir pasikėlė penkiolikos minučių pertrauką.

Po pertraukos pirmininkas perskaitė St. Petersburgo mero paskelbtą proklamaciją, kurioje prisimenama Lietuvos kantių kelias ir nepriklausomybės atstatymas ir vasario 16-jį skelbiama Lietuvos nepriklausomybės diena. Prasidėjo meninė dalis. Tautinių šokių šokėjų grupė „Audra“, vadovaujama Dalios Adomaitienės, pašoko tris šokius. Po to klubo choras, vadovaujamas muziko Broniaus Kazėno, akompanuojant muzikai Reginali Dikienai, padainavo šešias dainas: „Jaunimo giesmė“, „Savanorių maršą“, „Už jūrių marių“, „Kur giria žaliuoja“, „Valio dalgele“ ir „Tėvynės maršą“. Muziko Kazėno rankose choras labai gerai atliko programą. Choro gretos veik padvigubėjo, susidainavimas stebėtinai puikus, darnus susiklausymas, garsų niuansų švelni ištaka. Nesiliaujant plovimams, dar buvo išprašyta viena daina.

Po programos klubo sekretorė perskaitė keturias rezoliucijas: JAV vyriausybei, Tarptautinėms organizacijoms dėl NATO, Karaliaučiaus krašto demilitarizavimo klausimu ir Rusijai dėl okupuotų ambasadų pastatų grąžinimo. Rezoliucijos buvo priimtos plojimu.

Antanas Gudonis padėkojo visiems, prisidėjusiems prie šio minėjimo ruošos, taip pat kalbėtojams bei programos atlikėjams. Prieš minėjimą buvo renkamos aukos Lietuvių bendruomenei ir ALTui. Surinkta 6,211 dol. iš jų Lietuvių Bendruomenei buvo surinkta 3,731 dol. ir ALTui — 2,480 dol.

Tą dieną ir taip pat sekmadienį, klubo mažojoje salėje buvo išstatyta paroda, kurią paruošė Juozas Taoras. Joje buvo rodomi rinktiniai Lietuvos vaizdai, Lietuvos iškilieji sportininkai ir kt. Taip pat savo parodėlę atvėžė V. Bra-

ženas, kurioje, remiantis laikraščių ir žurnalų rašiniais, buvo parodytos vietovės, kuriose kalbėjo Braženas ir pasisakymų ištraukos apie Braženą ir bendrai apie Lietuvą. Sekmadienį, šv. Vardo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už Lietuvą, dalyvaujant šauliams ir vėčiams su vėliavomis. Mišių metu giedojo klubo choras. Tą sekmadienį klube pietums buvo susirinkę labai daug žmonių, klubo kiemas negalėjo sutalpinti visų automobilių, o viduje stalai su svečiais tęsėsi nuo scenos iki pat įeinamųjų durų.

Metys

LIETUVOS DUKTERŲ
D-JOS METINIS
POBŪVIS

Š. m. sausio 29 dieną, 4 val. p.p. jaukioje Lietuvių klubo salėje susirinko gausus barys Lietuvos Dukterų d-jos narių, jų šeimos, draugai ir svečiai, kurie supranta ir vertina tos draugijos sėkmingą šalpos darbą. Ilgametė ir labai veikli pirmininkė Aldona Česnaite, pasveikinus susirinkusius ir padėkojusi už jų paramą, trumpai pranešė apie įspūdingą draugijos paskutiniųjų 3 metų veiklą šalpos srityje. Pašalpa buvo suteikta Gelgaudiškių, Jonavos, Panevėžio, Panemunės, Raseinių ir Šiaulių ligoninėms, Vilniaus 4-tajai mokyklai — Internatui, Kalniūnienės, Utenos ir Vilniaus vaikų globos namams, Seredžiaus senelių globos namams, Tremtinių grįžimo fondui, Lietuvos Partizanų globos fondui, daugiavaikėms šeimoms ir pavieniams asmenims (invalidams ir ligoninėms). Suteikta parama iš Lietuvos sunkioms operacijoms atvykusioms mergaitėms: Saulutei Misiūnaitėi, Jolantai Liesytei ir Eglei Libinskaitėi. Gausia auka sušelpas mūsų telkinyje asmuo, reikalingas pagalbos. Iš viso finansinė šalpa suteikta 31,600 dol. sumoje; siuntinių pasiūsta 3,260 svarų. Už pašalpas gaunamos ataskaitos ir nuosirdus padėkos laišakai.

Po pranešimo pirmininkė supažindino su viešnia iš Lietuvos — dr. Aldona Reipienė, buv. Šiaulių Tuberkuliozės ligoninės direktore (Zofijos Saličienės sesuo), kuri norėjo padėkoti St. Petersburgo Lietuvos Dukterų draugijai už reikšmingą pagalbą jos vadovaujamai ligoninei. Susirinkusieji buvo paveikti jos nuosirdaus ir jausmingo padėkos žodžio. Dr. Reipienė paminėjo suteiktą galimybę įsteigti ligoninėje vaikų kambarį, skalbyklą ir įsigyti mini-autobusą ligonių transportui, o ypač reikšminga dovana buvusios 700 paklodžių, kurių ligoninei labai truko. Padėka suteikė didelį pasitenkinimą draugijos narėms, įdėjusioms nemažai pastangų, išgirdusios apie konkrečius jų darbo vaisius.

Reikia paminėti, kad Lietuvos Dukterys gausiai aukoja savo draugijai, tiksliai žinodamos, kur tie pinigai sunaudojami, kokią didelę pagalbą suteikia.

Meninė programa suteikė malonią staigmeną: turėjome retą progą pirmą kartą išgirsti aukšto lygio kanklių menininkę Daivą Kimytę, kuri jau nuo 10 metų amžiaus skambina kanklėmis. Baigusi Lietuvos Muzikos akademiją, koncertavusi įvairiose Europos šalyse, net Indijoje, šiuo metu gyvena Čikagoje ir moko norintus groti kanklėmis. Malonu buvo išgirsti ir mūsų vietinės dainininkės, Moterų vienetą, vadovaujant muzikai Reginali Dikienai. Gerai parinktos dainos, dainininkių pavasariško spalvingumo drabužiai, Zitotos Dapkienės gražia tarme pranešimai, maloniai nuteikė klausytojus. Akį džiugino ir mūsų menininkės Monikos Andrejauskienės puikiai paruošta scena.

Programai pasibaigus, po kun. Cyvo invokacijos žodžių, buvo pateikta skani, pačių narių paruošta ir išnešiota vakarienė.

Turtungus laimikiais laimėjimus nuotaikingai pravedė Loreta Kyrienė, Dalia Adomaitienė, Liūda Petkienė ir Janina Jarašienė.

Jadvyga K. Giedraitienė

PUTNAM, CT

LANKĖSI KONSULAI

Putname esančiame „Alkos“ archyve-muziejuje telpa Lietuvos konsulato New York'e archyvai; jų dalis jau perkelta į Lietuvos valstybės archyvą Vilniuje. Dabartiniai konsulai pakartotinai atvyksta pasirinkti kai kurios medžiagos juose savo darbams. Atvykę visuomet pabendrauja su putnamiečiais. Š. m. sausio 30 d. visi penki New York'e konsulatai ir du Čikagoje konsulatai konsulai atvyko pabendrauti su putnamiečiais, o viena konsulė ir atsisveikinti. Konsulai New York'e yra: Petras Anusas, generalinis konsulas, Natalija Bacevičienė, Jūratė Baravykienė (atsisveikinanti,

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$110.00	\$60.00	\$40.00
Kanadoje	(Kanados dol.) \$160.00	\$86.00	\$58.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$60.00	\$45.00	\$35.00
Kanadoje	(Kanados dol.) \$86.00	\$65.00	\$50.00
Užsakant į Lietuvą:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

• Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.

Specialybė - Vidaus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai

6187 S. Archer Ave. (prie Austin)

Tel. 773-585-7755

Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ - AKIŲ LIGOS

3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101

Valandos pagal susitarimą

Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.

treč. uždaroma, ketvirt. 1 - 3 v.p.p.

penktad. ir šeštad. 9 v.r. - 12 v.p.p.

LINAS SIDRYS, M.D.

Akų ligos / Chirurgija

9830 S. Ridgeland Ave.

Chicago Ridge, IL 60415

Tel. 708-636-6622

4149 W. 63rd St.

Tel. 773-735-7709

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 myliai į vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708)598-4055

Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL

Pirmas apyl. su Northwestern un-to

diplomu, lietuviams sutvarkys dantis

už priėmimą kainą. Pacientai

priimami absoliučiai punktualiai.

Susitarimų (kalbėti angliskai)

Tel. 708-422-8260

ARAS ŽLOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA

1020 E. Ogden Ave., Suite 310

Naperville, IL 60563

Tel. (630)527-0080

3825 Highland Ave.,

Tower 1, Suite 3C

Downers Grove, IL 60515

Tel. (630)435-0120

Juozas Kriauciūnas

St. Petersburg, Floridoje, Lietuvos Dukterų 1998 m. valdyba. Iš k.: Elytė Jasaitienė, Kleofa Gaizauskienė, Janina Jarašienė, pirm. Elena Česnaite, Prima Vaskelienė ir Halina Žitkienė.

(Bus daugiau)

NORS IR JUODAS, BET NESAKYKIME

VYTAUTAS VOLERTAS

Paskutiniai keli mėnesiai buvo ir dar yra apkrestai prezidentiniais raupais. Laikas, žinoma, palengva nuo ligos išvalys, gal net ženklų nepalikis, tačiau iki šiandien pokalbiai ir spauda tik apie prezidentus vinyojasi. Pirma lietuviški laikraščiai supavo ir supavo savo varpus, skambino ir skambino pranešimus apie rinkimus Lietuvoje. Dabar amerikietiškos žinios spaudoje, televizijoje bei radijo stotyse išsimaigino byloti apie Clinton, visada užimto valstybiniais darbais, dvasines atgaivėles. Per tai gyventojai net pamiršo, kurioje rankoje jis, sekmadieniais eidamas po šventų maldų, nešasi bibliją.

Nors Lietuvoje rinkimai jau aiškiai tarė, kas ateinančius penkerius metus gražiai tarsi su Seimu, kalbės su keliasdešimčia partijų, tačiau dar vis prisimename tas idiomias dieneles, kai plūduriamome nežinioje ir ta nežinia gražiai pramogavome. Štai viename periodiniame leidinyje nepritariama, kad prieš rinkimus kai kurių asmenų kandidatavimas sukėlė stebėjimą ar net irzlumą. Nesutinkama, kam reikėjo liesti kandidatų asmeniškas savybes arba jų aplinką, kurioje gyveno ir gyvena. Šlykštimas (šlykštimas!) laikraščių, kalbėjusių už V. Landsbergį, staigiai laikyenos pakeitimu po pirmojo rinkimų rato, raginant balsuoti už V. Adamkų. Šios pastabos, išsuktos paskutinių prezidentinių rinkimų, gali būti taikomos kiekvieno meto ir kiekvienais rinkimais.

Ar iš tikrųjų yra nemandagu nusistebėti dėl vienos kitos kandidatūros? Kai žmogus pasisako siekias viešos atsakomybės, niekieno neverčiamas atsistoją viešumoje. Nuo jo darbštumo, sugebėjimo, išminties, jei ta atsakomybė gaus, priklausys daugelio gerovė. Tad kodėl neišsistoti tokį žmogų pagiriant, juo suabejojant ar nusistebint drąsa? Nusistebėjimas nėra jam draudimas bandyti laimės. Kiekvienas turi teisę kandidatuoti, jei išpildo būtinas sąlygas, tačiau suabejoti pajėgumu, savęs pervertinimu ar siekiamais tikslais yra beveik tokia pati pilietiška pareiga, kaip ir balsavimas. Daug kas sudrebėtų, jei nepriklausomos Lietuvos rinkimuose prezidentus kandidatuotų Burokevičių panašus bolševikas. Ar ir tada būtų barami tie, kurie kraipė galvas?

Leistina nusistebėti, kai tarp dešimties kandidatų didesnė jų dalis žino, jog net ir stebuklas negalėtų jiems padėti. Trukciotume pečiais, jei silpnas vaikiškas bandytų imtis su subrendusiu vyru. Kai varžybose ryžosi dalyvauti beviltski, užnugario neturį kandidatai, šis elgesys žadino smalsumą. Kodėl šitaip? Siekiama garbės? Kokia garbė, gavus vos vieną ar du nuosimčius balsų? Norima paskleisti savas mintis? Kiek gyventojų jas prisimins po rinkimų, jei kandidatavęs jų nuolat nebrandins spaudoje, susirinkimuose?

Buvo toks garsus aktorius, filmuose turėjęs graudžius vaidmenis. Tai Čarlis Čaplinas. Skausmingu juoku jis mokojo pasmerkti nužmonėjimą nešusią industriją. Pavyzdžiui, valandų valandomis fabrike sukinejęs veržles, jis net gatvėje trukciotavo rankomis ir vis į tą pusę, į kurią darbe buvo įpratusios verž-

les. Jo vaidintų personažų gyvenimui nereikėjo jokios minties, jokios atsakomybės, reikėjo tik poros pluoštelio raumenų.

Ieškant darbininko veržlėms į vieną pusę sukti, kaip Čaplinas pademonstravo, visai nesvarbu, koks jis būtų žmogus. Nors ir čia apsižiūrėkime, ar tai nėra laukinis, kad metelinu raktu nekaukšteltų šalia dirbančiam per galvą. O apie prezidentinius kandidatus reikia daugiau žinoti. Juk tai didelė atsakomybė, svarbiems sprendimams, valstybinės rizikos parinkimui skiriamas žmogus. Koks kandidato pareiškimas, kokia jo ištvermė, kantrybė, kaip jis laikosi duoto žodžio, kiek nemalonurį pajėgia pakelti? Kodėl nesiteirauti apie asmeniškas savybes, apie gyvų žmonių skaičių („Kas nesu-tvarko šeimos, kaip jis su-tvarkys valstybę?“). Ir JAV rinkimuose pirmiausia klausama — kiek žinome apie asmenį, besiruošiantį mums vadovauti? Jei koki nors vargdielė iš namų išvaro piktą žmoną, galima jį užjausti. Bet kas palieka vaikus, „pasima-kuprinę su šautuvu ir išeina pas jaunesnę“, nėra patikima kolona valstybei paremti. Jau geriau tasai, kuris, nervingos žmonos ujamais, kencia, kasdien grįžta į namus ir žiūri vaikų. Valstybės prezidentui tenka pamesti didesnių sunkumų už nekantrios žmonos burbtelėjimus arba ant jos veido pasirodžiusias raukšleles. Negalima ignoruoti ir kandidato raudonų siulelių ant rankovės, pasitarimų Maskvoje, nes tai gal buvo „neokomunisto, nomenklaturininko“ ženklai, palikti jo amžių praleidusio KGB tarnyboje. Gal dėl jų Lietuvoje Vytautas Radzvilas A. Paulauską vadino „problematišku ir neprimtinu“, o balsavimą už jį laikė balsavimu „tam tikra prasme prieš Nepriklausomybę“. Kai žmogus ramiai sėdi, niekam nerūpi jo suplyšusios kelnės. Bet kai jie lipa ant stogo, nereikalaujama, kad kaimynai užsidentų akis. Jei, broleli, kapstaisi aukštyn, rodyk viską!

Dėl laikraščių laikyenos pasikeitimo ir „pasišlykštėjimo“ šiuo reiškinio. Manau, kad visi žinome JAV demokratų ir respublikonų partijų pirminius rinkimus (primariaries). Jų metu net gan neekskluziškai išsistatoma prieš vieną ar kitą savos partijos kandidatą, kad pasirinktąjį iškeltų. Bet kai vienas peiktųjų varžosi pagrindiniuose rinkimuose su priešingos partijos kandidatu, peiktasis tampa geriausiu iš visų šventųjų. O kas čia tokio politikų elgesiu šlykštis? Lietuvos prezidentinių rinkimų metu kartojosi ši amerikietiška istorija. Pirmas ratas — lyg „primaries“. Jei nepraėjo mano mėgtas kandidatas, galutiniuose rinkimuose remiu, giriu ir balsuoju už man geriau patinkantį iš dviejų likusiųjų. O kaip kitaip? Visai nebalsuoti? Balsuoti „prieš nepriklausomybę“? Prasmeigi skradžiai žemen?

Kitų elgesį stebintys skrupulatai šlykščiais turėtų laikyti patią demokratiją ir visus rinkimus. Juk jais yra vertinami žmonės, vienus viešai laikant netinkamais, kitus iškelti. Koks bausis elgesys! Bet kaip tada žiūrėti į žodžio laisvę? Kada ją naudotis? Kada gintis? Kada žodžiu saugotis pasiūvusių tau atsto-

Vilniuje vasario 26 d., prez. V. Adamkaus inauguracijos iškilmėse susitiko Čikagos ir apylinkių lietuviai. Iš kairės: Aras ir Rūta Staniuliai, Stasys ir Elena Barai, Dalia ir Vytautas Janušiai.

TARP MŪSŲ KALBANT

NEPATIKO AR APSIRIKO?

Jeigu mano tetulė dar būtų gyva, tai ji pamačiusi tai, ką aš mačiau, tikriausiai pasakytų, „tai ir vel žmogeliai su burokais į malūną nuvažiavo“. Nūdienėje Lietuvoje dar vis pasireiškia žmonės, kurie, anot mano tetulės, „girdi kad skamba varpai, tik nežino, kurioje bažnyčioje“.

Anądien žiūriu, skaitau ir savo akimis nenoriu tikėti. Žiūriu ir Lietuvoje išleistą 1998 m. kalendoriaus viršelį. Norėtusi pasakyti, jog tai yra prasmingas ir vertingas leidinys. Tik, deja, atrodo, kad leidinio autoriai „su burokais į malūną nuvažiavo“. Šis kalendorius, išleistas lietuvių ir anglų kalba, yra skirtas buvusio Lietuvos karo aviacijos viršininko, brigados generolo inž. Antano Gustaitis šimto metų gimimo sukakties pažymėjimui. Jo leidėjas yra ne koks privatus asmuo, ne kokia bendrovė, bet Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija. Mus, gyvenančius užjūryje, žvilgtelėjus į šį kalendoriaus viršelį, staciai šurpas nukrato. Liaudiškai pasakius, nebežinau ar čia bėgti, ar čia rekti. Kalendoriaus viršelyje užrašyta: „100 metų generalui Antanui Gustaitiui, Generalui Antanui Gustaitiui Centenary“. Taipgi viršelyje yra Lietuvos kariuomenės uniformą dėvįs asmuo atvaizdas ir skrendantis lėktuvas. Tačiau tai yra ne Antano Gustaitis atvaizdas ir ne jo konstrukcijos lėktuvas. Tai (vargė, vargė!) buvusio Lietuvos generalinio štabo pulk. Leono Gustaitis atvaizdas ir sovietų gamybos An-2 lėktuvas. Anais laikais tokio tipo lėktuvais būdavo trąšomis barstomi kolchozų laukai.

Lietuvos Karo aviacijos viršininkas brigados generolas inž. Antanas Gustaitis gimė 1898 m. kovo 26 d. Taigi, šiomis dienomis sukanka 100 metų nuo jo gimimo. Bene daugiausia buvo žinomas dėl jo konstrukcijos ANBO lėktuvų. Jie buvo gaminami Lietuvos karo aviacijos dirbtuvėse. Bostoniškoje Lietuvių enciklopedijoje rašoma, kad ANBO pavadinimą konstruktorius sudarė iš savo (Antano ir žmonos Bronės, be r) vardų pirmųjų skiemenų. Beje, rašantįjį vaikystės laikais teko girdėti, kad ANBO tai

vauti, kurių atstovavimo nenori? Minėtame laikraštyje negražiais vaidinti reiškiniai buvo normalaus demokratinio gyvenimo bruožai. Negražu yra tik tai, kas melaginga, nedora, kas skriaudžia kitus žmones, ypač tau nekenkiančius ir prievartaujančius tau atsto-

B. gen. inž. Antanas Gustaitis

žodžių „Antanas nori būti ore“, pirmųjų raidžių derinys. Gen. Antanas Gustaitis 1941 m. buvo sovietų suimtas ir išvežtas į Maskvą. Kalėjo garsiajame Butirkų kalėjime, ilgokai nebuvo žinomas jo likimas. Veliau atėjusiomis žiniomis, tais pačiais 1941 m. jis buvo nužudytas. 1944 m., artėjant sovietų kariuomenei, velionio Antano Gustaitis žmona ir trys dukterys pasitraukė iš Lietuvos. Atvykusios į JAV, gyveno Čikagoje. Bronė Gustaitienė, sulaukusi 100 metų amžiaus, dabar gyvena San Francisco mieste. Šiame mieste gyvena ir dukterė Rasa. Ji yra anglų kalba parašiusi ne vieną knygą ir redagavusi periodinius leidinius. Mokslo ir kūrybos simpoziume, kuris buvo surengtas praėjusiais metais Čikagoje. Gustaitytės pasidalino savo prisiminimais. Taipgi Vytauto Pesecko pastangomis buvo surengta paroda, kurioje buvo išstatyta vertingų, gen. Antano Gustaitis gyvenimą žyminčių, ro-dinių.

Ne kompiuteriais ar kitomis moderniomis priemonėmis, bet paprastais laiškais ateinančiomis žiniomis, Lietuvoje buvo dedamos pastangos surengti platesnio masto gen. Antano Gustaitis gimimo 100 metų sukakties paminėjimą. Tuo reikalu buvo kreiptasi į valdžios įstaigas. Deja, buvo gautas, sakykime, neraliuotas atsakymas. Ir būtent: „Nesi-

kiškį į ne savo reikalus“. Atrodytų, kad valdžia, kaip anksčiau (caro ir sovietiniais laikais), geriau žino ką ir kaip reikia daryti. Tos valdžios nutarimu, buvo išleistas kalendorius. Tik nežinoma, kas jį tikrino, kas jį peržiūrėjo. Užjūryje yra manančių, kad prie kalendoriaus paruošimo galėjo pirštus prikišti tie, kurie dar vis gerisi sovietine praeitimi, kuriems yra svarbu „maišyti kortas“, tepti buvusią ir dabartinę Lietuvos nepriklausomybę. Žinia, galima ir apsiriki. Sakykime, kas nedirba, tik tas neklysta. Vienok, vargu ar gali būti pateisinti tokie juoką keliantys ir kartu ašarą spaudžiantys reiškiniai. Juk gen. Antanas Gustaitis nebuvo koks pašlemėkas, o garbingas, labai daug nusipelnęs ir tragiškai žuvęs lietuvių tautos sūnus. Noromis ar nenoromis, buvo padaryta didelė skriauda ne tik gen. Antanui Gustaitiui, bet iš jo šeimos nariams bei artimiesiems. Jokių būdu nebuvo pasitarnauta ir pulk. Leonui Gustaitiui ar jo palikuonims.

Petras Petrutis

MARDOSŲ SUKILĖLIŲ KUOPA

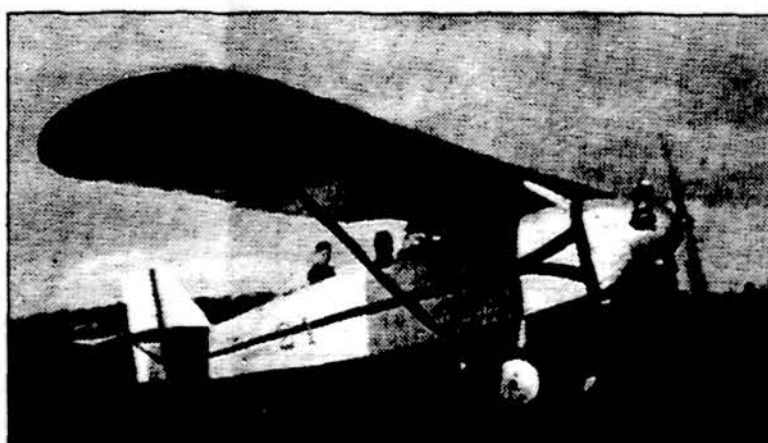
Kpt. Jono Noreikos-generolo „Vėtrų“ sukilėlių kuopa, kovojusi prieš raudonarmiečius 1941 m. birželio 22-25-tą Mardosų-Nausodžių kaimų sandūroje ir prie Santakos tilto (ant Minijos upės) kautynėse ir Stonačių hidroelektrinės stoties apsaugos dalyviai puikiai pagerbi gražiu leidiniu.

Pirmieji du puslapiai paskirti kpt. J. Noreikai — generolui „Vėtrai“. Išvardinti 14 jo titulų, tarp kitų: karys, partizanas, rašytojas, Stuthofio kalinys, Vycio Kryžiaus 1-mo laipsnio kavalierius, bolševikų sušaudytas.

Puslapis po puslapio: jauni vyrai šauniose Lietuvos kariuomenės uniformose. Toliau jauni vyrai, dar per jauni tarnauti kariuomenėje, bet dalyvavę sukilime kaip kovotojai.

Jų likimai įvairūs: vieni žuvo kaip partizanai, kiti perejo ar liko amžiams gulėti žiauriose Sibiro žemėse. Dalis išliko gyvi, pabėgė į Vakarus.

Riaukų šeima davė tris partizanus. Tėvas Liudvikas, iš-

ANBO II

CLASSIFIED GUIDE

IVAIRŲS

ELEKTROS
[VEDIMAI - PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

LIETUVIS, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, D.C., ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Galime padėti gauti darbo leidimą. Suteikiamas pigus butas - \$130 mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373.

AUTOMOBILIO NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Nerikantis pensininkas ieško kambario (su valgiu) prie šeimos Marquette Parko apyl. Skambinti
8 v.v., tel. 773-472-1249.

Reikalinga moteris namų valymui. Anglų kalbos nereikia. Kreiptis: **Jolanta**, tel. 708-652-2537.

HELP WANTED
Male for lawn maintenance
Proud of America, Inc.
Tel. 708-785-4536.

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(773) 586-5859
(708) 425-7160

RIMAS LSTANKUS
• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
773-284-1900
Jei norite parduoti ar pirkti namus kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai pataravimas. Įkainavimas veltui.

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS, SALDYTVUVUS, SILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS.
H.DECKYS
TEL. 773-585-6824

773-585-9500

Š.m. kovo 8 d. dvidešimt penki Vilniaus šeimos globojami našlaičiai išvažiavo į turistinę kelionę po Europą. Jie lankysis Berlyne, Paryžiuje, Pragoje. Tai Vilniaus mero Rolando Pakso ir kitų rėmėjo dovana.

Nuotr. Eltos

tremtas į Buriat-Mongoliją, sugrįžo ir mirė Lietuvoje 1961 m. Sūnus Liudvikas, „Žemaičių legiono“ ir „Vanagų“ partizanas, 1949 m. ištremitas mirė Buriat-Mongolijoje. Leidinio autorius Damijonas Riauka, Lietuvos Ateitininkų federacijos veikėjas, „Žemaičių legiono“ ir „Vanagų“ partizanas, perėjo NKVD gulagus.

Leidinyje spalvotas. Puslapiuose 30 nuotraukų su tiksliais aprašymais ir 1941 m. birželio 22-25 kautynių schema.

„Damijonas Riauka, Albinas Kijauskas 1941 m. birželio sukilėliai“. Atmintis, Kaunas, 1998.

Henrikas Kudreikis

PRANEŠIMAS

Poetės Marijos Aukštaitės Tyrimo fundacija dėkoja visiems atsiliepusiems už atsiųstus prašymus laimėti 1998 m. Marija Aukštaitė Bursary stipendiją, įkurtą Center for Russian and East European Studies, Toronto universitete.

Šiais metais Toronto universitetas įsteigė dvi Marija Aukštaitė Bursary stipendijas ir Vilniaus universitete. Tyrimo koordinatore bei įvertintoja yra prof. Viktorija Dajutytė-Pakerienė. Prof. Horst Wittmann, Selection Committee direktorius, praneša, kad dvi kandidatas, Aida Azubalytė ir Brigita Speičytė, Vilniaus uni-

versiteto lietuvių literatūros magistrantės, yra laimėjusios pirmą 1998 m. stipendiją ir paruošė 18 puslapių darbą spaudai: „Marija Aukštaitė: gyvenimo ir kūrybos tekstas“. Antrą stipendiją laimėjo Agnė Žekonytė, filologijos IV k. bakalaurė, kuri ruošia spaudai darbą „Išsivio problema Marijos Aukštaitės knygoje „Nubangavę kūdikystės dienos““.

Nenustatant laikotarpio, kandidatai iš viso pasaulio, mokantys lietuvių kalbą, gali pasinaudoti Marijos Aukštaitės Bursary stipendija iki trejų metų kreipiantis raštu pas: Dr. Robert Johnson, Director of the Centre for Russian and East European Studies, University of Toronto, 130 St. George Street, Suite

14335, Toronto, Ontario, M5S 1A5, Canada.

Tyrinėjamai apie poetę Mariją Aukštaitę ir jos laikotarpį, Lietuvoje ir užsienyje, tęsiami toliau. Jos knygos randamos: Roberts knygyne, Toronto universitete; Prienų Krašto muziejuje; Vilniaus universitete; National Library of Canada, Ottawa; KLB muziejuje-archyve, Mississauga, Canada, ir Onos Šimkuvienės knygyne, Čikagoje.

J.A. Navikevičius

Dovanočiau skryneles, kad tik atvažuotų jaunas dieneles.

KUNIGAS, GIMĖS VISUOMENININKU

JADVYGA SKEIVYTĖ-SAVICKIENĖ

Ką tik pasibaigė BALF'ui skirtas menų. Buvo vel surinkta nemaža aukų ir rūbų vis dar įvairiose pasaulio kraštuose vargstantiems lietuviams. Vėta tačiau bent retkarčiais prisiminti ir garbingus BALF'o vadovus, kurie savo laiku visa širdimi rūpinosi labdaros darbais. Vienas iš tokių vadovų buvo kun. Vaclovas Martinkus, BALF'o pirmininkas nuo 1964 iki 1973 m., miręs Providence, RI, 1980.XI.18. Apie jį ir jo nuostabią veiklą dar Lietuvoje čia savo prisiminimais dalinasi vilnietė Jadvyga Skeivytė-Savickienė, Mažeikių gimnazijos 1944 m. abiturientė.

Tai šviesaus atminimo kun. Vaclovas Martinkus, ypač rūpinęsis jaunimu, jį būręs į katalikiškas organizacijas ir rodes jam kelią į aukštuosius idealus.

Tik baigęs Telsių Kunigų seminariją ir pareiškęs savo artimesiems, kad ne dėl giminių ešes į kunigus, buvo paskirtas vikaru į Mažeikių parapiją. Balsingas, su pakumusia bajoriška nosimi ir neklusniu papurusiu bangotu plauku kuškiu virš aukštos kaktos, jaunasis kunigėlis įžengė į seną medinę Mažeikių bažnytelę. Vos spėjęs apšilti kojas, ėmėsi organizuoti pavasarininkus. Galėjimas bendrauti su žmonėmis, linksnumas, muzikalumas ir dainos meilė traukė jaunimą ir magnetas. Kur tik jis pasisukdavo, visur skambėdavo dainos, juokai, pokštai. Turėjo aštrų liežuvi, žodis jam visada buvo kaip ant lentynos padėtas, jei reikėdavo atsikirsti, pavyzdžiui, kad ir davatė, kurių jo žodžiais tariant, rožančiai esą iki kelių, o tik jis — iki žemės. Ypač nemėgo skundikų ir palai-

žūnų. Juokdamasis yra pasakojęs, kaip kartą per tikybos pamoką viena mokinukė keičianti rankutę ir skundžianti šalia sėdinčią draugę: „Kunigėli, ana valg!“ — „Ar tau neduod?“ — paklausęs skundikę, ir šitos pamokos užtekė. Na, o seseriai, kartą sumaniusiai įvartyti į kampą ir paklaususiai, kodėl Apvaizda tik su viena akimi, atsakė: „Kad ana ir su viena akimi gerai matė“.

Reikia pasakyti, kad kun. Martinkus nesitenkino vien visuomenine veikla su jaunimu. Jam labai rūpėjo ir nelaimės ištikti varguoliai, sergantys parapijiečiai, pas kuriuos jis vėliau bėgdavo apžergęs naują motociklą. Dažnai ant jo užsisodindavo ir labai žmonių mėgiama Mažeikių gydytoja Tautvaiša. Rudeniai ar pavasariais kartais abiem tekdavo gerokai paklampoti po purvynus, bet ir namus grįždavo laimingi — pagelbėję žmonėms. Neteko girdėti, kad kuris kitas kunigas būtų taip rūpinęsis savo parapijiečiais, jeigu neminėti kun. Broniaus Jurgučio, kurį karo metu pakirto kulka, gelbstint sužeistą rusų karininką. Manau, kad šitiems dviem Mažeikių kunigams turėtų būti pastatytas paminklas. Reikia džiaugtis, kad būta tokių veiklių kunigų, kurie nesėdėjo sudėję rankas ir nelaukė, kad kas kitas už juos auklėtų jaunimą. Jie stengėsi įkvėpti jaunimui Dievo ir Tėvynės meilę, jie negailėjo nei savo laiko, nei sveikatos, o kaip amžino atminimo kun. Jurgutis — net savo gyvybę, aukodamasis netgi mūsų krašto užpuolikai.

Vadovaudamas pavasarininkams, kun. Martinkus patylo mis organizavo ir ateitininkus. Jis pirmasis Žemaitijoje pradėjo rengti ir ateitininkų stovyklas, buvo jų širdis ir sie-

la, visų mėgiamas, dažnai su gitara rankose ir skardžiu galingu balsu, drebinančių ir bažnyčių skliautus, ir pavencijų gojus su jaunimo pulkais.

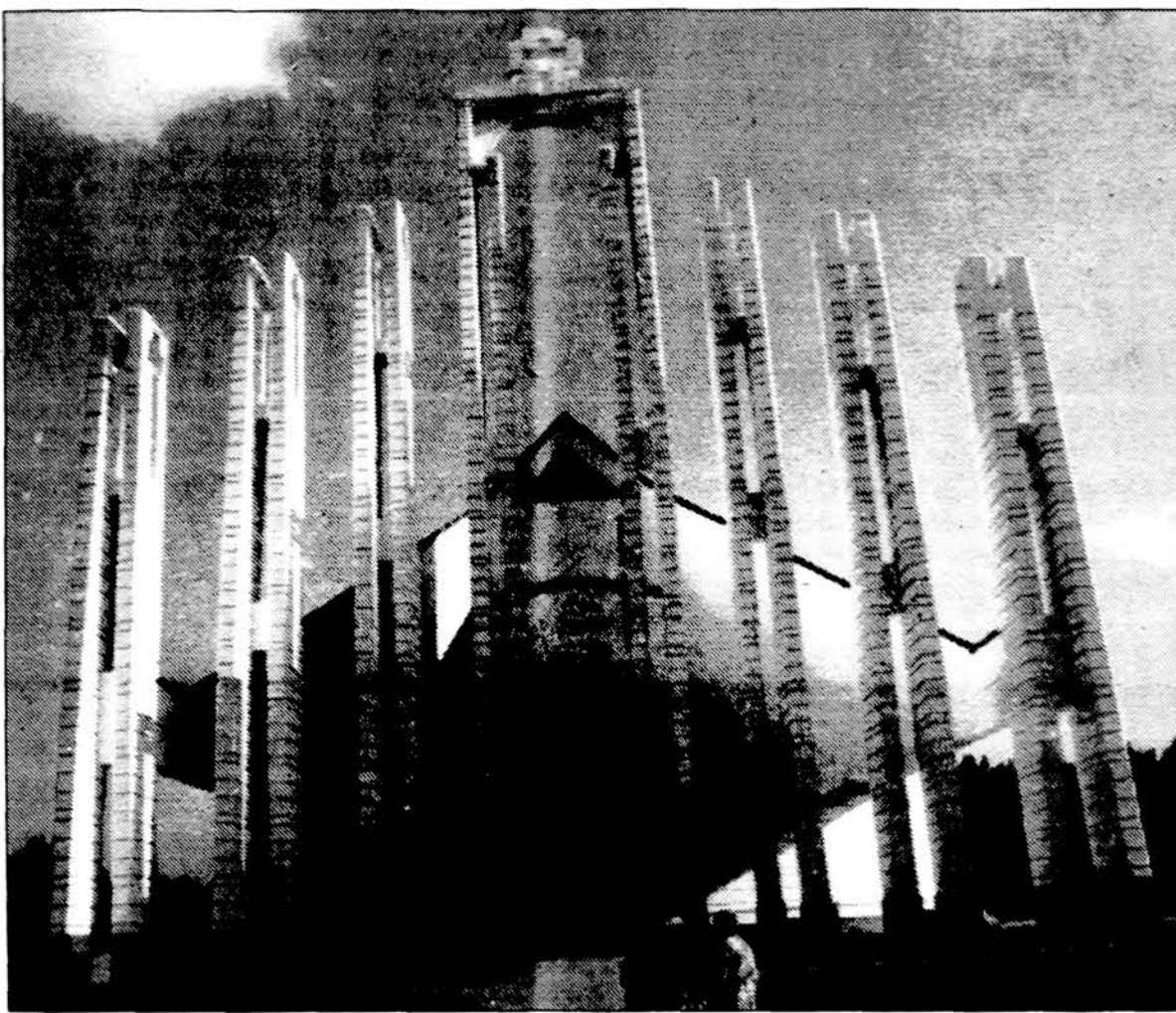
Deja, ši kun. Martinkaus gražiai pradėta su jaunimu darbą nutraukė pirmoji sovietų okupacija. 1940 metais Telsių vyskupas Staugaitis pasakęs: „Kun. Martinkus — energingas, veiklus, moka tvarkytis, tad duosiu jam gerą parapiją“. Toji parapija buvo Židikuose, aklinaime užkampyje — didelė, bet ganėtinai apleista, nebent gera tik vienu požiriu, kad čia buvo palikusi savo pėdas bajoraitė Marija Pečkauskaitė — Šatrijos Ragana. Nors ir būdama dvaro panytė, ji buvo artimai bendravusi su apylinkių kaimiečiais, gydydama juos, šelpdama ir mokydama rašto jų vaikus. Tas jos gerumas ir širdies taurumas tikriausiai tebeskandė virš lygių, derlingų palatvijo laukų, dirbamų darbių, bet dar gerokai tam žemaitėlių. Daug kas ir dabar tebeprisiminė gerąją dvaro panelę Mariją, palaidotą Židikių kapinėse vos prieš dešimtmetį — 1930 metais.

Kun. V. Martinkus.

Kun. Vaclovas Martinkus, matyt, bus gerai supratęs, ką reiškė Lietuvai šita didžioji humanistė, pedagogė ir rašytoja, atėjusi į mūsų literatūrą su romantizmo vėliava. Tad vos įkėlęs koją į Židikus, kun. Martinkus iš bažnyčios tuojau patraukė į senas apleistas kapines. Ilgokai vaikščiojęs, kol susiradęs Marijos Pečkauskaitės kapą, susmegusį į žemę ir apėjusį piktžolėmis. Pastovėjęs prie jo, pasimeldęs, ir tuoj prieš akis jam iškylusi didžiulė ir aukštu bokštu paminklinė koplyčia. Netrukus mirazas dingęs, ir jis pasakęs: „Ak, jūs, žemaitėliai, dėl ko esat tokie nedėkingi? Nepyk ant jų, garbė! Žemaitijos dukra Marija — aš atlyginsiu skriaudą“. Vizija nedavusi ramybės jaunam klebonui. O tuo tarpu Lietuvoje tebeviešpatavo armija, išvaduojoja su stropiais mūsų pačių parankiniais.

Kaip jie begrievė dantį ant jaunojo Židikių klebono, jis vis tiek stengėsi tą „religinį raugą“ platinti tarp savo parapijiečių. Dažnai atlekdavo savo motociklu į Mažeikius ir vis sakydavo savo suorganizuotiems pavasarininkams ir ateitininkams: „Tik jūs nepasiduokit tiems burliokams, šveskit, kad ir paslapčiomis, visas mūsų šventes, neatšidėkit senų tradicijų, ir Lietuva vėl atgaus laisvę“. Prisimenu, ne kartą pas save yra pasikvietęs ankstyvesnias savo ateitininkes ir ateitininkus. Visi iš širdies pasikalbėdavo, apgailestaudami prarastą laisvę, karštai

Modernioji Elektrėnų bažnyčia.

pasimeldavome už Tėvynę per jo aukojamas šv. Mišias. Nors tebebuvo dar vaikai, bet patriotizmas buvo taip giliai įdiegtas į mūsų širdis jau nuo pradžios mokyklos, jog vėrdan Lietuvos nebūtume bijoję nė mirti. Ak, kad bent menką dalelę mūsų patriotizmo turėtų dabartiniai Lietuvos vaikai ir jaunuoliai!

Tikriausiai neliko nepasibėgti šie kun. Martinkaus artimi ryšiai su Mažeikių moksleiviais: saugumas pradėjo vis įžiūliau jį persekioti. Pagaliau, ruošiant ištremtinųjų sąrašus, ir jis buvo įrašytas. Laimė, spejo pasprukti. Netrukus pasirodė vokiečiai, o sovietams reikėjo nešti kudas iš Lietuvos. Vėliau kun. Martinkus juokdavosi, pasakodamas, kaip jo židikiškiai išviję sovietus tik pagaliaus teapsiginklavo. Beje, po ketverių metų, kai vėl grįš raudonieji „draugai“, jų patikėtinis žurnalistas Miniotas rašys spaudoje, kad esą, kun. Martinkus vaikščiojęs su šautuvu ir žudęs tarybinius piliečius, o klebonijos rūsius buvo prisikrovęs sušaudytų žydų turtu. Viešpatie, kaip tam Miniutui nenudžiūvo liežuvis šitaip šmeiziant dorą kunigą!

Vokiečiai, žinoma, buvo tik laikini mūsų gelbėtojai. Tuo tarpu visi galėjome lengviau atsikvėpti, nors žinojome, kad kryžiuotis yra kryžiuotis. Greit patyrėme, kad vokiečiai pasiūdo kur kas lengviau gaunamas negu maskolis. Gimnazijoje ruošdavome vakarus su dažnai prieš vokiečius nukreipta programa, o šie, nesuprasdami, ten mums paplėdavo. Ateitininkų susirinkimus rengdavome visiškai laisvai. Kun. Martinkus, pajū-

tęs vėl laisvę, nardė kaip žuvis vandenynje. Jo Židikuose matyta vizija stovėjo jam prieš akis dieną ir naktį. Sakydavo: „Aš ir miegoti nebėgaliu per tą dvaro panytę“. Nuo ko pradėti, jis jau žinojo, tik nežinojo, kaip vokiečiai pažiūrės į jo sumanytą statyti paminklinę koplyčią Marijai Pečkauskaitėi, apie kurią jie, aišku, nieko nebuvo girdėję. Nemažų diplomatinį sugebėjimų klebonas, ėmė dosniai vaišinti vokiečių karininkus, karts nuo karto užsukancius pas jį į kleboniją. Karas kol kas jiems gerai sekėsi, tad jų nuotaikos buvo geros.

Esu būvisi liudininke, kaip jie buvo vaišinami žemaitiška pusmarškone koše. Ant stalo — moliniai dubenėliai su garuojančia koše, mediniai šaukštai, padažo dubuo, saldaus pieno asotės, rūgusio ir grietinėle paskaninto pieno puodyne. Stalą apsidė, linksmi kaip žąsys klegė vokiečiai. Jiems čia tikra egzotika! Klebonas sėdi stalo gale ir skambiu baritonu traukia savo mėgstamą dainą:

Rūgšta pėjna pouds unt stala,

Srebam, kad net akys bala...

Na ir štai po kurio laiko išgirstame, kad kun. Martinkus jau yra gavęs statybinių medžiagų (tokio pasaulinio karo metu) ir jau turi architektų Muloko projektą. Jo džiaugsmui nebuvo nė galo, nė krašto. Aišku, ir mes visi jo globotiniai nebetvėrėme džiaugsmu. Girdejome, kad pats klebonas, pasidėjęs juopas, eidavo prie statybos darbų, nors parapijiečiai mielai talkininkavo. Ko prirėkus, tuoj sėsdavęs ant motociklo ir lekdavęs į Mažeikius pas ap-

skritis valdžią, aišku, vokiečius. Tuo metu atmosfera buvo be galo slogi. Žydai buvo varinėjami kaip avinėliai iš miestelio į miestelį, masiškai buvo šaudomi paventiuose. Nors kun. Martinkus mums, geltonsnapiams, ir neprasitar-davo apie savo veiklą gelbstint žydus, tačiau netrukus, jau prieš rusams grįžtant, visi apie tai žinojo. Sklido kalbos apie rizikingus jo žygius. Gaila, kad dabar vargu ar belikęs gyvas koks liudininkas.

Štai pagaliau atėjo 1943-ųjų vasara ir šv. Onos atlaidai Židikuose. Paminklinė koplyčia su aukštu bokštu kapinėse rėmėsi į žydą ir skaidrų dangų. (JAV išleistoje Lietuvių enciklopedijoje klaidingai rašoma, kad paminklinė koplyčia Marijai Pečkauskaitėi Židikuose buvusi pastatyta 1940 metais. Ten klaidingai minima ir naujos Židikių bažnyčios statyba). Į atlaidus ir į koplyčios pašventinimą buvo sukviešta daug svečių, jų tarpe ir nemažas būrys kun. Martinkaus globotinių — ateitininkų ir pavasarininkų. Po visu apėgų ir pamaldų jaunieji svečiai vaišinosi didžiuliam klebonijos sode, o garbingesnieji — klebonijoje. Klebonas skraidė nuo vieno pas kitus sparnus išsiaugetes, nes savo viziją buvo įgyvendinęs su kaupu. Išnaudodamas vokiečių palankumą, jis vėliau patvarke ir apleistą parapijos bažnytelę.

Atėjo 1944-tieji, patrankų dundės rytuose aidėjo vis garsiau. Frontui jau visai priartėjus, teko dar susitikti kun. Martinkų ir išgirsti jo žodžius, kai paklausiau, ką manas toliau daryti: — „Ką čia gali manyti, — bėgti, nes antraip

DRAUGAS, ketvirtadienis, 1998 m. kovo 26 d.

5

komunistai man gyvam nu-luptų kailį.“ Jo balse galejai girdėti didelį nerimą. „Bet reikia laikytis“ — dar pridūrė — „Argi nesu jums, jaunime, sakęs, kad išsigelbėti galima net tada, kai belikęs laisvas tik mažasis pirštėlis“. Tad pagaliau pačiu paskutiniu momentu — 1944 nelaimingą spalio 7 d. — jis pasitraukė į Vakarų. Mes, jo į krūvą suburtos abiturientės, likome bestovincios ant bedugnės krašto. Paralelinės mūsų klases berniukai, generolo Plechavičiaus paleisti iš Apsaugos būrio, išsilakstė į visas puses. Mūsų kartos likimas buvo tragiškas, o taip visi buvome troškę dirbti laisvai ir nepriklausomai Lietuvai.

Atsidūręs Vokietijoje, kun. Martinkus be pastoracinio darbo buvo veiklus ir kitose srityse, stengėsi kiek galėdamas visiems padėti svetimame ir dar karo nusiaubtame krašte. Su juo susidūrė to meto lietuviai tikriausiai galeitų apie jį daug ką papasakoti. Pats būdamas „Dievo paukštelis“ (Displaced person), dažnai siuntinėjo vaistus tėvynėje pasilikusiems žmonėms. Teatlygina jam Visagalis ir už man atsiųstus vaistus nuo tuberkuliozės, padėjusius man išsikrapštyti iš tos baisios ligos.

1950 m. jis išvyko į JAV. Ten irgi šalia pastoracinio darbo ėmėsi visuomeninės veiklos su jaunimu. Net ir metams šuoliuojant į priekį jo dvasia buvo kupina neišbės-tancios energijos. Štai vieninteliame 1957 m. man rašytame trumpame laiške (beje, su juo susirašinėti buvo tolygu pasirašyti sau nusprendę bent dešimčiai metų kalėjimo!) jis rašė: „... ypač idomu būtų išgirsti apie tenykštį jaunimą, nes mūsų širdis čia mums yra dėmesio centre. Jam vasaroti net norime įrengti stovyklavietę“. Berods, ta stovyklavietė ir buvo įrengta, nes toje patioje Lietuvių enciklopedijoje rašoma, kad 1953-56 m. jis jau ruošęs moksleivių ateitininkų stovyklas. Žinau, kad jis labai aktyviai buvo įsitraukęs į labdarą karo nusiaubtai, pavergtai Lietuvai. Tame pačiame laiške jis rašė: „...aš jau su šiuo 'pelningu' bizniliu artinuosi prie 100 siuntinių ir sustoti nesu linkęs“. Ir tame laiškelyje, ir per kitus pažįstamus jis vis prašinėjo skurstančių ir vargstančių žmonių adresų. Žinoma, nors žmonės ir labai skurdo, bet gauti siuntiniai užsienio buvo labai pavojinga. Kun. Martinkus visokiais būdais stengdavosi metyti pėdsakas, kad saugumui būtų kuo sunkiau susiekti, kas čia siuntia. Tačiau saugumą apgauti nelen-gva. Netrukus valdžia susirado gerą „šunelį“ — žurnalistą Miniotą, kuris per nesibaigiančius „Tiesos“ numerius ėmė taisyti kun. Martinkų paklodėmis šmeižtų. Tą savo sąsiužtą Miniotas buvo užvar-dinęs: „Atsargiai, BALF'as!“ Tai buvo sutrumpintas vardas Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo, kuriam tuo metu pirmininkavo kun. Martinkus. Žmonės buvo gasdinami ir tampomi saugom: buvo girdėti atvejų, kaip saugumas net priversdavo žmones atsi-

sakyti tų siuntinių, lyg jie būtų galę nuversti tarybų (kun. Martinkaus žodžiais tariant „terbų“) valdžią.

Apie kun. Martinkų, nuo 1950 m. gyvenusį Amerikoje, nedaug tegalėčiau pasakyti. Užtat kai griuvo Berlyno sieną, kai pagaliau ir pas mus ėmė švisti Atgimimo aušra, atvykstantius bičiulius iš laisvojo pasaulio vis klausinėdavau apie kun. Martinkų. Aišku, neišgirdau nieko blogo. Pirmoji pasirodė mano klases draugė Ada Jonušaitė-Abramkienė iš Toronto. Papasakojau jai, kaip kun. Martinkus buvo „išgarbintas“ komunistų, kaip daugelio protus buvo sumaišęs žurn. Miniotas ir kaip dar nemaža žmonių nesusi-gaudo, kur tiesa ir teisybė. Gaila, nesusigaudančių ir dabar dar daug yra, todėl komunistų perėtinami ir šiandien taip lengva šmeižti net tokius du doriausius mūsų žmones kaip Landsbergį su Vagnoriu-mi. Prisimenu, tada Ada Jonušaitė taip pat tvirtino, kad kun. Martinkus buvo labai geras ir veiklus žmogus. Ji pasakojo, kaip jos sesutė, dabar seselė Loreta, tik kun. Martinkaus dėka dar karo metu galėjo pabėgti nuo raudonųjų iš Lenkijos.

Prieš keletą metų Lietuvoje apsilankiusi kita mano klases draugė — Eugenija Bauzinskaitė-Rastonienė iš JAV taip pasakojo: „Kun. Martinkus mūsų šeimai buvo kaip tėvas. Jis krikštijo visus penkis mūsų vaikus. Dažnai užsėdavo pasišėdėti, kaip mes begyvename. Pavargęs, nusipulkęs, žiūrėk, sėdi, išlindamas kojas o batai visai nedrengti. Kai pasakydavau, kad galeitų nusipirkti naujus batus, jis žemaitiškai atsakydavo — Vo kam, mon ėr tokėj dar geri. Mano sesuo Aldona, dirbusi senelių namuose galeitų papasakoti, kaip kun. Martinkus ten užėdamas pakeldavo senelių dvasią, kaip jie jo lauk-davo“.

Ir taip nesu girdejęsi nė vieno blogo žodžio apie kun. Martinkų. Jis buvo tikrai geras ir doras žmogus. Pernai tai patvirtino ir į Lietuvą atvykęs savo kunigystės 60-čio atšvėsti kun. dr. Vytautas Bagdanavičius, pokalbyje su manimi taip pat apie kun. Martinkų atsiliepęs kaip apie dorą ir veiklų žmogų, dažnai rašiusį „Draugą“, „Darbininką“ ir „Ateitį“, gražiai vadovavusį BALF'o veiklai.

Tad ilsekis ramybėje, Garbusis kun. Vaclovas, svetimoje žemėje gyvenęs su viltimi grįžti į atsikursiančią laisvą Lietuvą, kurią taip mylėjai ir dėl kurios žmonių savo gyvenimą aukojai!

Sausio mėnesį 12,5 mln. dolerių (1,2 proc.) sumažėjo Lietuvos banko oficialiosios tarptautinės atsargos. Sausio pabaigoje jos buvo 1,05 milijardo dolerių. Valiutos atsargos mažėjo jau antrą mėnesį iš eilės. Gruodį dėl perkainotų aukso atsargų bei sumenkusios konvertuojamosios valiutos rezervo jos sumažėjo 25 mln. dolerių (2,3 proc.). Aukso atsargų vertė sausį nepasitampomi saugom: buvo girdėti atvejų, kaip saugumas net priversdavo žmones atsi-

Mūsų sesei giedrininkei

A.†A.
VIKTORIJA KLEIVIENEI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jos dukroms giedrininkei ANGELEI DIRKIENEI ir LORETAI KYNIENEI, jų šeimoms ir artimiesiems.

Čikagos Korp' Giedra

Dalis Pedagoginio lit. instituto lektorių, studentų ir svečių sausio 24 d. susirinkę pagerbti instituto direktorę Stasę Petersonienę (sėdi I dešinėje), apdovanota „Žmogaus gelbėjimo kryžiumi“ už žydų gelbėjimą nacių okupacijos laikais, ir lekt. Joną Dainauską (su gelėmis viduryje), švenčiantį 94 metų gimtadienį.

Nuotr. Marijos Plačienės

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Lietuvių sodyba, papuošta žiemos pabaigos sniegu. Nuotr. A. Plenio

Ši šeštadienį, kovo 28 d., 7 val. ryte, per Lietuvos televizijos 23 TV kanalą bus rodomas filmas „Čiurlionis ir žiemos grožis Lietuvių sodyboje“. Tai dr. Jono Adomavičiaus įsteigtos lietuvių globos ir nuolatines užuovėjos namų bei aplinkos filmo premjera. Filmą pagamins žinomas filmuotojas Aleksandras Plėnys. Visi kviečiami pažūrėti.

„Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio susirinkimas bus antradienį, kovo 31 d., 7 val. vak., Pasaulio lietuvių centro, Lemonte, konferencijų kambaryje. Narės ir visi, norintys padėti vargšiams vaikams Lietuvoje, prašomi dalyvauti.

Lietuvos Vyčių 112 kuopa ši sekmadienį, kovo 29 d., 11:30 val. r., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje ruošia priešvėlykinius pietus su laimėjimais ir kitomis įdomybėmis. Rezervacijos priimamos telefonais: 708-425-5015; 708-499-5866. Kadangi pietus taip anksti, suspėsite po jų ir į „Draugo“ koncertą Jaunimo centre 3 val. p.p.

„Draugo“ rengiama koncerta ši sekmadienį, kovo 29 d., 3 val. p.p., Jaunimo centre, nuosirdžiai kviečiame visus Marquette Parko, Brighton Parko, Oak Lawn, Burbank, Hickory Hills, Palos Park, Orland Park ir kitų Čikagos miesto bei priemiesių lietuvius. Lauksime!

Beskubant kasdienybėje, nelengva surasti laiko susikaupimui, o jis visiems ir visada reikalingas, ypač Gavėnios metu, kad tinkamai pasiruoštume šv. Velykoms. Geriausias būdas susikaupti, dalyvaujant religiniame koncerte, kuris ruošiamas švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke, Verbu sekmadienį, balandžio 5 d., 2 val. p.p.

Panevėžiečių klubo pusmetinis susirinkimas šaukiamas kovo 29 d., 12 val., Jaunimo centre. Po susirinkimo, pasivažiavę kavute, visi turime dalyvauti „Draugo“ koncerte ten pat, Jaunimo centro didžiojoje salėje. Valdyba prašo visus narius dalyvauti susirinkime ir koncerte.

Į svarbius renginius — o toks yra Toronto vyrų choro „Aras“ koncertas, kurį ruošia „Draugas“ — paprastai patogia bilietus įsigyti iš anksto, kad nereikėtų stovėti ilgose eilėse, o ir geresnę vietą gautume, tačiau ir koncerto dieną, sekmadienį, kovo 29, prie įėjimo, nuo 1 val. p.p., bus galima įsigyti bilietus, jeigu kas nespėjo užsukti į „Draugo“ administraciją ar „Seklyčią“.

Reikėjo tikrai saliamoniško sprendimo, nes visi mūsų dienraščio bendradarbiai tikrai pareigingi, talentingi ir uolūs! Bet pagaliau buvo išrinkti šeši, kuriems bus įteiktos padėkos ir kuklios dovanėlės ši sekmadienį, kovo 29 d., „Aro“ koncerto metu. Kas jie? Ateikite ir sužinosite! Kviečiama talka — šeštadienį, balandžio 4 d., 10 val. ryte, į sunkvežimį bus kraunami „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio, siuntiniai. Galintys padėti, prašomi rinktis Pasaulio lietuvių centro Lemonte apatinėje mašinų pastatymo aikštelėje jau 9:30 val. r. „Saulutė“ dėkinga už pagalbą.

Lietuvių „Klumpės“ kapela iš Suvalkų trikampio — Punksko — atvyksta koncertuoti į JAV ir Kanadą. Nors jiems nereikia mokėti honorarų, bet vis tiek susidaro didelės kelionės išlaidos, ypač transportacija iš vieno lietuvių telkinio į kitą. Tad LB Kultūros taryba kreipiasi į geradarius, kurie norėtų pasveikinti punkskiečius, atsiųsti savo sveikinimą su auksa pirmininkei Marijai Remienei, 2841 Denton Ct., Westchester, IL 60154, tel. 708-562-1448. Bus išleistas leidinukas, programa, kuri liks jiems gražus atminimas iš viešnagės užjūriuose.

Toronto vyrų choras „Aras“ giedos Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje per lietuviškas 10 val. Mišias sekmadienį, kovo 29 d. Visi brightonparkiečiai ir apylinkių lietuviai kviečiami kartu pasimėlioti ir pasiklausyti sielą keliančių giesmių.

Marija ir Paulius Stonikai, Darien, IL, su prenumeratos mokesčiu atsiuntė 100 dol. auką. Esame labai dėkingi.

LIETUVOS BAROKO PERLAS

Besilankant Kaune, ne tik nesunku, bet net labai verta užsukti į Pažaislį, kuris yra ant Nemuno kranto, apie 7 km nuo Kauno.

Čia XVII šimtmetyje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kancleris Kristupas Žygimantas Pacas, grįžęs iš studijų Krokuvoje ir Florencijoje, įkūrė kamandulių vienuoliją, pastatydamas vienuolyną ir bažnyčią. Su kamanduliais jis susipažino, studijuodamas Italijoje. Pacas vienuolyną pavadino „Mons Pacis“ („Taikos kalnas“). Jo sumanymą įgyvendino menininkai, iškviesti iš Italijos. Tai yra vienas žymiausių baroko architektūros stiliaus paminklas visose Baltijos valstybėse.

Bažnyčioje tikinčiųjų buvo ypatingai vertinamas, garsėjęs kaip stebuklingas, Marijos su Kūdikiu paveikslas, pavadintas „Graziosios Meilės Motina“, kurį 1661 metais popiežius Aleksandras VII padovanojo Kristupui Pacui. Vienuolynas buvo sukaupęs nepaprastai daug vertingų meno kūrinių, knygų.

Užbaigus dekoravimo darbus, bažnyčia buvo dedikuota 1712 m., bet netrukus pradėjo užklupti žiaurios nelaimės. Jau 1775 m. rytinė bažnyčios dalis nukentėjo nuo žaibo. 1812 m., iš Rusijos besitraukiantys Napoleono kariai, apipilę vienuolyną ir padarę nemažai žalos. Rusams valdant Lietuvą, vienuoliai buvo apkaltinti dalyvavimu 1831 m. sukilime. Vieni mirė kalėjime, kiti buvo išsiųsti į kitus vienuolynus, o 1832 m. caras vienuolyną atidavė stačiatikiams.

Rusai niokojo bažnyčią ir vienuolyną — brangesnius daiktus pasisavinami, kitus perdirbdami, pvz. iš žvakidžių liedinosi šaukštus ir šakutes. Pažaislio viršininkas buvo ir Kauno stačiatikių vyskupas. Kai 1914 metais rusai bėgo nuo vokiečių, su savimi išsiėmė didelę dalį meno vertybių ir visą archyvą. Tada Pažaislis tapo vokiečių karo ligonine ir baroko meno šedevro, istorinio paminklo naikinimas tęsėsi.

Šv. Kazimiero seserų kongregacijos steigėja, Motina Marija Kaupaitė iš Amerikos 1920 metais nuvyko į Pažaislį ir čia įkūrė šv. Kazimiero seserų vienuolyną. Vienuoless Pažaisliu rūpinosi iki sovietų okupacijos, kai 1940 metais sovietai vienuolyną ir bažnyčią paverė psichiatrine ligonine.

Nuo 1967 - 1991 m. Pažaislio vienuolynas perėjo į M. K. Čiurlionio dailės muziejaus rankas ir prasidėjo atstatymo darbai, apie kuriuos įdomiai prisimena, juose dalyvavęs, Lemonte gyvenantis Tautvydas Patamsis. Šv. Kazimiero seserys į Pažaislį grįžo 1992 metais ir tebesirūpina tęsti remontus Lietuvos praeitį liudijantiems, svetimųjų apiplėštiems vienuolyno pastatams.

Pažaislyje lankiausi 1979 metais. Su širdgėla buvo pasakojama apie vienuolyną niokojusius, drėgmės daromą žalą, nuostabias freskas, turtingus reljefo ornamentus, nuo stogų nuluptas skardas, tyrimus atskleidžiantį Pažaislio istoriją.

Šiandien Pažaislyje įsikūrusios kazimierietės rūpinasi ne tik šių pastatų remontu, bet čia telkia Lietuvos jaunimą dvasiniam atnaujinimui, gyvenimo tikslo suvokimui. Ne vienas čia randa užuovėją, atgaivą. Juk komunizmas paliko kraštą, ne vien materialiai nusiaubtą...

Vasarą Pažaislyje vyksta nuostabi koncertai, pačiame vienuolynas ir po stogu — sode. Koncertuoti atvyksta ir Lietuvos, ir pasaulinės garsenybės. Panašius koncertus, filmuotus Italijoje, esame pratę matyti savo televizijų ekranuose, o tokie nepaprasti koncertai vyksta ir mūsų Pažaislyje!

Čia didingos architektūros bei žavingos gamtos supami, groja ir dainuoja žymieji muzikai: Irena Milkevičiūtė, Ghehman Gregorian, Sabina Martinaitytė, Virgilijus Noreika, Gintarė Skėrytė, Kauno kvartetas, Juozo Domarko diriguojamas, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, Vladimiras Prudnikovas, Judita Leitaitytė, Gražina Landsbergienė, Vilniaus styginis kvintetas, Kauno valstybinis choras, dr. Nick Striple diriguojamas Pietų Kalifornijos choras ir kiti. Pažaislyje taip pat vyko Bernardo Brazdžionio kūrybos vakaras — koncertas, jo 90-tojo gimtadienio proga. Dalyvavo mūsų žymūs poetai.

Kaip fenikas iš pelenų, Lietuva kyla iš po komunistinio aptemdymo, o šv. Kazimiero seselės, besidarbuodamos Pažaislyje, atstato jo turtingą praeitį ir Lietuvos žmonių dvasinį gyvastumą. Šv. Velykoms artėjant, Gavėnios metu, Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ kviečia visuomenę į Pažaislio muzikos koncertų vaizduotę peržiūrą penktadienį, balandžio 3 d., 7 val. vak., Bočių menėje, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Penktadienio vakarą praleiskime Pažaislyje!

Indrė Tījūnėlienė

JAV LB Vidurio vakarų apygardos ruoštoje „Laisvės puotoje“ kovo 22 d. Willowbrook pokylių salėje, Willow Springs, IL, iš kairės: JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, Lietuvos gen. konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas ir puotos rengėja, Vidurio vakarų apygardos pirm. Birute Vindasienė.

Lietuvos Respublikos garbės gen. konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza(kairėje) su dr. Adolfu ir Jadvyga Damušiais po Dainavos stovyklos 40 metų sukaktį paminėti koncerto Jaunimo centre kovo 21 d.

Nuotr. Indrė Tījūnėlienė

SUSIRINKIMAS BE DEMOKRATIŠKOS DVASIOS

LB Lemonto apylinkės metinis narių susirinkimas buvo kovo 15 d., sekmadienį, PLC didžiojoje salėje, dalyvaujant apie 100 asmenų, įskaitant ir svečius. Spauldoje buvo skelbiama, kad ši apylinkė yra viena gausiausių apylinkių Vidurio vakarų apygardoje; susirinkimo metu valdybos nariai pateiks savo veiklos ir finansinę apyskaitą; kontrolės komisija padarys apyskaitų įvertinimą. Kiekvienas apsišvietęs narys žino, kad JAV LB apylinkės vyriausias organas yra JAV LB apylinkės susirinkimas, kuriam apylinkės valdyba pateikia savo veiklos atskaitomybę, taria ir sprendžia JAV LB apylinkės reikalus. Pagalvojau: gyvename demokratiniame santvarkoje...

Susirinkimą atidarė valdybos pirm. K. Laukaitis be ilgesnio įžanginio žodžio, pakviesdamas visus atsisotį mirusių narių pagerbti. Pirm. Laukaitis perskaitė savo apžvalginį pranešimą. Buvo išspausdintas ir galejo gauti kiekvienas. Išd. A. Urbutis perskaitė finansinę izdo apyskaitą, bet ji buvo neišspausdinta, neišdalinta, todėl susirinkusieji neturėjo galimybės arčiau susipažinti. Apie Socialinių reikalų skyriaus raštines vietą, pradėtą veiklą, ateities darbus ir planus buvo pateikta gera informacija, išdalinta ant stalų, ir dar buvo perskaityta vicepirmininko G. Kazeno, kuris tuo skyriumi rūpinasi. Kontrolės komisijos pirm. K. Sušinskas perskaitė valdybos kasos patikrinimo aktą, duodamas suprasti, kad kasos knygos vedamos gerai ir tvarkingai.

Prieš pradėdant diskusijas ir pranešimų priėmimą, S. Dziugas iškėlė pirmininkui pastabą, jog jo pranešime nėra paminėta, kad 1997 m. gegužinės reikalams buvo duoti du čekiai avanso-paskola, iš viso 1,300 dol. iš valdybos banko kasos. Pridūrė, kad tai yra patikslinimas. Dalyviai, neturėdami jokios apčiuopiamos finansinės apyskaitos, neturėjo galimybės matyti renginių atskirų veiklos duomenis, visai nekreipė dėmesio ir pamazų pradėjo apleisti salę. S. Dziugas prašė Revizijos komisijos pirm. paaiškinimo dėl gegužinės apyskaitos tikrumo, nes dėl jos valdyboje kilo ginčai, nesutarimai.

Negavęs tinkamo atsakymo, prašė, kad leistų jam pasakyti

savo nuomonę apie gegužinės apyskaitą. Sutiko. S. Dziugas, kaip pavyzdį, paėmė gegužinės visų pajamų išdininko padėtį į valdybos banko sąskaitą — 4,100.88 dol. Iš jos atėmė duotą paskolą — avansą 1,300 dol. Liko 2,800.88 dol. Atėmus 2,245.01 dol. gegužinės išlaidas, liko 555.87 dol. pelno. Lapkričio mėn. dar buvo išmokėta 137.74 dol. užsilikusi ginčo ir nesusitartimo sąskaita. Gegužinės pelno likutis — 418.13 dol. Tik toji pelno suma turi būti rodoma apyskaitoje ir užprotokuluota knygoje.

Po to, staiga pašoko nuo kėdės vienas dalyvis, pagriebė mikrofoną, surikdamas, kad čia ne vieta viešai „plauti savo (valdybos) nešvarius baltinius“. Žinoma, kai kurie dalyviai su dideliu entuziazmu jam plojo, gyrė jo pademonstruotą „demokratiškumą“ pavyzdį, o po to patenkinti, vieni paliko salę, o kiti priejo prie šio įvykio kaltininko, barė jį už jo padarytą didelę „nuodėmę“.

St. Dziugas

SKELBIMAI

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinama nuosimčiai. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

• Yra daug gerų lietuvių Amerikoje, kurie nuolat remia — aukoja Lietuvos vaikams (našlaičiams) tai: Sofija Liubartas, Cave Creek, AZ aukojo \$50, Aldona ir Walter Klemkai, Peoria, AZ — \$25, Jurgis Dereška, Lyndhurst, OH — \$10. Dekojame už auksas Lietuvos našlaičiams! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

• JAV LB Vakarų apygardos valdyba nuosirdžiai dėkoja parėmusiems mūsų veiklą aukomis. Aukotojai: Šv. Kazimiero seserys — vienuolės, Chicago, IL, \$50; Ada Juškievienė, Lemont, IL \$50; Agutė Tiškuvienė, Lemont, IL, \$40; Kurtas Vėlius, Lombard, IL \$100; JAV LB „Krantas“ apylinkė \$100; JAV LB Brighton Parko apylinkė \$100 ir Gediminas Kazėnas, Lemont, IL \$45.

• Karaliaučiaus srities lietuviškų mokyklų paramai, per Mažosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje aukojo: \$50 — Eugenija Pakulis; \$40 — Bronius Kristopaitis; \$30 — Antanas Valiūskis. Po \$25 — Zigmas Didžpinigaitis, Algirdas ir Ramutė Česnavičiai, Ignas Stokas, Jonas ir Aldona Raugaliai. Po \$10 — Liucija Jankauskaitė, Aldona ir George Gravenas. Dekodami visiems remėjams, kviečiame visuomenę remti lietuvišką švietimą Maz. Lietuvoje auksas siuntiant: „Karaliaučiaus krašto lietu-

sakant taisyklę viešojoje vietoje. Organizacinę veiklą esąs „atsilikęs“. „Nepritampa“!

Į naują apylinkės valdybą buvo perrinkti: L. Šlenys, L. Juraitis ir A. Urbutis. Nauji išrinkti — A. Mikuciauskienė ir Nijolė Nausėdienė. Neatsiradus daugiau kandidatų, valdyba turi teisę reikiamą narių skaičių kooptuoti. Išrinkti 2 metų kadencijai. Į kontrolės komisiją dvejų metų kadencijai perrinktas K. Sušinskas ir du nauji: St. Dziugas ir Vyt. Jasinevičius.

Į Vidurio vakarų apygardos atstovų suvažiavimą gegužės 2 d. neatsirado norinčių kandidatuoti, ir šis klausimas paliko atviras.

Klausimų ir diskusijų nebuvę, nes žmonės išsivaikščiojo ir jokio noro tam nerodė palikę salėje. Susirinkimas baigtas Lietuvos himnu.

Skylėtas Lemonto bendruomenės gegužinės baras buvo sutelkęs daug jo lopytojų. Tik gerai pagalvokime: kokiais būdais pradėjome veikti?

St. Dziugas

vybei“, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL. 60540-7011.

• Meno darbų varžytinės vyks kovo 29 d., sekmadienį, Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Įėjimas nemokamas. Tylosiosios varžytinės veiks visą dieną. 6 v.v. bus karštų patiekalų vakarienė, \$20 asm.; rezervuoti vietas telefonu 708-749-0888; 7 v.v. prasidės garsiosios varžytinės. Pelnas skiriamas Viktoro Petravičiaus monografijos antrojo tomo išleidimui. Varžytines rengia Algimantas Kezio Galerija. Visi kviečiami.

• Prof. dr. Julius Šmulskis paskaita „Lietuva ir užsienio lietuviai“ bus kovo 27 d. 7:00 v.v., penktadienį Bočių menėje, Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Lietuvoje naujas prezidentas, Amerikoje naujas ambasadorius, Čikagoje naujas konsulas! Kokios dabar Lietuvos perspektyvos ir kaip pokyčiai Lietuvoje paveiks gyvenančius už Lietuvos ribų? „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, kviečia visuomenę pasiklausyti politologo Julius Šmulskio analizės, padėties įvertinimo.

• „Muzikos koncertai Pažaislyje“. Vaizduotėje ištraukos iš vykusių festivalių — didingi baroko bažnyčios vaizdai, žymūs muzikai, garsieji solistai, nepaprasta programa. „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, visus kviečia balandžio 3 d., 7:00 v.v., penktadienį į Bočių menę, Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Jūsų laukia žavinga muzika, užkandžiai ir šilta, bičiuliška nuotaika. Penktadienio vakarą praleiskime Pažaislyje!

(sk.)